

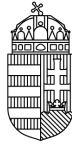
Tádzsikisztán – Országinformáció

Készítette:

Kovács Tibor István, KGA

2025

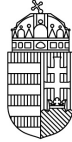
KÜLGAZDASÁGI ÉS KÜLÜGYMINISZTERIUM

Alapinformációk

- Főváros: Dusanbe
- Terület: 143 100 km²
- Néesség: 10 668 000 fő
- Törvényes fizetőeszköz: Tádzsik somoni (TJS)
- Hivatalos nyelv: Tádzsik (fárszi), orosz (etnikumok közötti kommunikáció nyelve)
- Államforma: A Tádzsik Köztársaság az 1994. november 6-án elfogadott alkotmány szerint szuverén, demokratikus, jogi, szekuláris, egységes állam. Tádzsikisztán szociális állam, amelynek politikája olyan feltételek megteremtésére irányul, amelyek biztosítják az emberek tisztességes életét és szabad fejlődését.
- Nemzetközi szervezeti tagság: ENSZ, EBESZ, SCO, WTO, FÁK, CSTO, CICA (Conference on Interaction & Confidence Building Measures in Asia)

A Tádzsik Köztársaság a kontinentális Eurázsia egyik állama, Közép-Ázsia délkeleti részén fekszik. Az ország határos nyugatról és északról Üzbegisztánnal és Kirgizisztánnal, délről Afganisztánnal és keletről Kínával. Az ország területének több mint 93%-át a világ legmagasabb hegységrendszereihez tartozó hegyek foglalják el, mint például a Gissar-Alai, a Tien Shan és a Pamir, amelyek mérhetetlen természeti kincseket és ásványkincseket rejtnek. Tádzsikisztán több mint 10 ezer hegyi gleccsere, köztük a világ harmadik legnagyobb és leghosszabb gleccsere a sarkvidékeken kívül - a Vanjakh (Fedcsenko) - a köztársaság területének legalább 9 ezer négyzetkilométerét borítja, és Közép-Ázsia vízellátásának fő forrását, valamint az ország „zöld” gazdasága fejlődésének alapját képezi.

Tádzsikisztán gleccserei mintegy 460 köbkilométernyi édesvizet tartalmaznak. A gleccserek olvadásából származó olvadékvíz Közép-Ázsia összes vízkészletének mintegy 60%-át teszi ki. Tádzsikisztán édesvízkészleteinek teljes mennyisége évente mintegy 85 köbkilométer, az állam az édesvízkészletek tekintetében a világ élvonalába tartozik. A 10 km-nél hosszabb folyók teljes hossza meghaladja a 28 500 km-t. Az ország fő vízi útjai az Amu-darja és a Szirdarja, azok mellékfolyóival együtt.

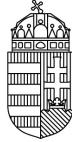
KÜLGAZDASÁGI ÉS KÜLÜGYMINISZTERIUM

A szomszédos Üzbegisztán és Kirgizisztán függetlenségi nyilatkozatát követően a Tádzsik Legfelsőbb Tanács **1991. szeptember 9-én megszavazta Tádzsikisztán független, demokratikus elveken és jogállamiságon alapuló államának kikiáltását.** Az ország nevét Tádzsik Köztársaságra változtatták. 1991 decemberében Tádzsikisztán más közép-ázsiai köztársaságokkal együtt a FÁK társalapítója lett, egyike volt a december 21-i Alma-atai Nyilatkozat 11 aláírójának, amellyel a FÁK formálisan létrejött. 1992-ben fegyveres klánok közötti konfliktus tört ki a központi kormányzat támogatói és az Egyesült Tádzsik Ellenzék által képviselt, és a Tádzsik Iszlám Reneszánsz Párt által támogatott különböző csoportok között. Közel 1 millió tádzsik polgár kényszerült elmenekülni a köztársaságból, az elnyomás és a biztos halál elől menekülve. Hivatalos források szerint csak 1993-1994-ben mintegy egymillió tádzsik állampolgár talált menedéket Afganisztánban. A tádzsikisztáni polgárháború, amely több mint öt évig tartott az ország és a posztszovjet tér történetének egyik legtragikusabb epizódja lett. A hivatalos adatok szerint a harcokban több mint 60.000 polgár vesztette életét. 1997-ben a kormány és az Egyesült Tádzsik Ellenzék békemegállapodást írt alá az ENSZ égisze alatt, és létrehozta a Nemzeti Megbékélési Bizottságot a békefolyamat felügyeletére.

A Tádzsik Köztársaság elnöke az állam és a végrehajtó hatalom feje. Az elnök garantálja az Alkotmány által rögzített jogok és köteleességek betartását, a szabadságjogokat, a nemzeti függetlenséget, az egységet és a területi integritást, az állam folytonosságát és tartósságát, a kormányzati szervek összehangolt működését és interakcióját, valamint Tádzsikisztán nemzetközi szerződéseinek való megfelelést. **Tádzsikisztán egy tekintélyelvű állam. A terrorcselekmények a régiós országokkal összehasonlítva is viszonylag ritkák. Az erőszakos esetek elsősorban a szervezett bűnözéshez, különösen a határokon átnyúló kábítószer-kereskedelemhez kapcsolódnak. Ugyan a hatóságok gyakran kiemelik a paramilitáris iszlám csoportok által jelentett fenyegetést, de a közelmúltban ezek a csoportok nem bizonyították tényleges képességüket arra, hogy jelentős kihívást jelentenek az állam rendvédelmi erői számára, ezért a fenyegetés felemlítése valószínűleg erősen eltúlzott és alighanem további nemzetközi támogatások megszerzéséért tartják napirenden.**

2022 májusában a tádzsik kormány katonai műveletet hajtott végre a Gorno-Badakhshan Autonóm Területen (GBAO), amelynek célja a helyi hatóságok és a civil társadalom szereplőiből álló informális hálózatok megzavarása volt. A művelet több civil halálát és 200 személy letartóztatását eredményezte. Bár ezeket az informális hálózatokat többnyire felszámolták, és a kormány teljes ellenőrzést biztosított a GBAO felett, a helyi lakossággal való kapcsolat továbbra is feszült.

A vízelosztással, a földtulajdonnal és a piacokhoz való hozzáféréssel kapcsolatos konfliktusok a kirgiz és a tádzsik felek között az északkeleti határ menti Isfara és Bobojon Ghafurov

KÜLGAZDASÁGI ÉS KÜLÜGYMINISZTERIUM

körzetekben 2022 szeptemberében eszkalálódtak, ami mindkét oldalon több mint 100 halálos áldozatot követelt. A konfliktus eredete a szovjet időkig nyúlik vissza, és a jelöletlen valamint rendkívül bonyolult határ sajátosságaihoz köthető. Sem a kirgiz, sem a tádzsik kormány nem avatkozott be megelőző módon az erőszak elkerülése érdekében. Ehelyett mindkét kormány heves nacionalista retorikával fokozta a feszültséget, ami végül katonai összecsapásokhoz vezetett. 2024 decemberében Kirgizisztán és Tádzsikisztán teljes mértékben megegyezett határa kijelölésében, ami jelentős lépés a két közép-ázsiai ország közötti konfliktus lezárása felé.

Határátlépés

<https://www.consular.tj/vizoviy-rejim.aspx>

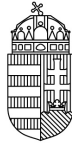
Kereskedelmi korlátozások – az egyes áruk kivitele és behozatala

<https://tajtrade.tj/procedure/430?l=ru>

Logisztika és szállítmányozás

Az elmúlt 30 évben az ország sokat tett a közlekedési függetlenség biztosítása érdekében, ami különösen fontos Tádzsikisztán számára főként azért, mert az országnak nincs közvetlen hozzáférése tengeri kikötőkhöz. Ezért a korszerű **közúthálózat** és a vasúti rendszerek kulcsfontosságúak az ország gazdasági fejlődéséhez. A személyforgalom több mint 90%-át és a teherforgalom mintegy 70%-át közúti szállítással bonyolítják.

A 2010-es évekre Tádzsikisztán szovjet időszakból megmaradt **közútjainak** mintegy 80%-a nagymértékben leromlott. A kormány erőfeszítéseinek köszönhetően azonban ez megváltozott. Új alagutakat építettek, amelyek egész évben biztosítják a közlekedést a régiók között. Fontos lépés volt a nemzetközi utak fejlesztése és Tádzsikisztán integrálása a nemzetközi közlekedési folyosókba, amely lehetővé tette a kereskedelem és a tranzitszállítás hatékonyságának növelését, valamint az állam gazdasági biztonságának védelmét. Tádzsikisztán az ázsiai autópálya-hálózaton található, és négy országgal határos: Üzbegisztánnal, Kirgizisztánnal, Afganisztánnal és Kínával. Tádzsikisztán határa mentén 27 határellenőrzési pont található. Az elmúlt években a köztársaság a nemzetközi közlekedési folyosók fejlesztésére és a FÁK-országokat Észak-Afganisztánnal, Pakisztánnal, Indiával, valamint a Perzsa-öböl országaival, Kínával és Dél-Ázsiával összekötő utak minőségének javítására összpontosított. Tádzsikisztán sikerét a közúti közlekedési infrastruktúra terén az értékelések is megerősítik. Így a Világgaazdasági Fórum utak minőségével foglalkozó legfrissebb rangsorában Tádzsikisztán a világ 141 vizsgált országa között az 50. helyet szerezte meg. Ebben

KÜLGAZDASÁGI ÉS KÜLÜGYMINISZTERIUM

kulcsszerepet játszott több mint 2400 km út illetve 274 híd rekonstrukciója és javítása, valamint 7 új közlekedési alagút építése.

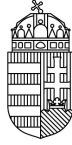
Ami a **vasúti szállítást** illeti, a köztársaság területére külföldről behozott vagy oda szállított összes áru mintegy 70%-át vasúton szállítják. Tádzsikisztán folyamatosan hangsúlyozza a befektetések vonzásának szükségességét a vasúti ágazatban, amely jelenleg még régiós összehasonlításban is fejletlennek számít.

Az ország vasúti infrastruktúrája mindössze 935 km vasúti pályát foglal magában, **amelyeket kizárólag dízelmozdonyok szolgálnak ki, mivel a vonalak nincsenek villamosítva**. Ez a szám lényegesen alacsonyabb, mint a régió más országainak hasonló mutatói. Összehasonlításképpen: Kazahsztánban a vasutak teljes hossza több mint 15 ezer km, Üzbegisztánban pedig körülbelül 4,7 ezer km, amelyek többsége villamosított. Tádzsikisztán a vasúthálózat korszerűsítése és bővítése érdekében 10 nagy projekt megvalósítását tervezi összesen 7,5 milliárd dollár értékben. E projektek között szerepel új vasútvonalak építése, meglévő vágányok rekonstrukciója, valamint modern logisztikai központok kialakítása.

Ma a tádzsik vasút három nem összefüggő vonalból áll: a központi, az északi és a déli vonalból, amelyek Üzbegisztán területén keresztül kapcsolódnak össze. E vonalak között egyelőre nincs belső kapcsolat, ami Tádzsikisztán földrajzi adottságainak köszönhető. Az orosz vasutak esetleg segíthetik Tádzsikisztánt abban, hogy a vasút az afganisztáni határhoz érjen, és összeköttetést biztosítson a középső és déli szakaszok között, ami jelentősen javítaná a közlekedési kapcsolatokat, különösen az ipari övezetekkel. Az ilyen projektek jövőbeni megvalósítása Tádzsikisztán és Oroszország számára egyaránt előnyös lenne.

Tádzsikisztán aktívan készül az orosz Agroexpress projektben való részvételre is, amelyet az Orosz Vasutak és az Orosz Exportközpont tervezett. Ez a szolgáltatás agráripari áruk FÁK-országok, Kína és Törökország közötti szállítására összpontosít, ami csökkenti a romlandó termékek szállítási idejét. Ebben az összefüggésben a szélesebb körű regionális integráció különösen fontos. Megnőtt az oroszországi áruexport Afganisztánba és Pakisztánba, ebbe a folyamatba aktívan bekapcsolódnak Tádzsikisztán tranzitképességei. A Köztársaság kulcsszerepet játszik az oroszországi és kazahsztáni áruk hozzáféréseinek biztosításában ezekre a piacokra.

A Dusanbe nemzetközi **repülőtér** 1 millió 141 ezer utast szolgált ki 2024 első félévében, ami 14,3%-kal több, mint az előző év azonos időszakában. Összeségében 537 ezer utas érkezett illetve 603 ezer utas hagyta el a légitikötőt. A dusanbei repülőtér rakománytermináljára ebben az időszakban 1325 tonna áru érkezett, ebből 185,8 tonna export, 1139,2 tonna import áru

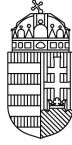
KÜLGAZDASÁGI ÉS KÜLÜGYMINISZTERIUM

volt. A teljes rakomány mennyisége ugyanakkor 14,9%-kal csökkent a tavalyi első félévhez képest.

Gazdasági adatok

Tádzsikisztán alacsony jövedelmű, tengerparttal nem rendelkező ország. Az évi 527 milliárd kWh-ra becsült teljes vízenergia-tartalékok tekintetében az ország a 8. helyen áll, az egy főre jutó fajlagos tartalékok tekintetében pedig a 2. helyen a világon. Továbbá Tádzsikisztán a világon a 6. helyen áll a megújuló forrásokból előállított villamos energia százalékos aránya tekintetében. Az ország villamosenergia-termelésének több mint 95%-át vízerőművek végzik, ennek is köszönhetően a Tádzsikisztánban termelt villamos energia 1 kWh-jára jutó CO₂-kibocsátás szintje az egyik legalacsonyabb a világon. Az országban 11 nagy és közepes, valamint mintegy 300 kis vízerőmű található, amelyek teljes beépített kapacitása mintegy 5500 MW. A nureki sziklatöltéses gátak (300 m) és az épülő Rogun HPP (335 m) a legmagasabb ilyen típusú gátak a világon. Tádzsikisztán kulcsfontosságú láncszem a Közép- és Dél-Ázsia országai közötti villamosenergia-átvitelre és kereskedelemre irányuló nemzetközi energiaprojekt - „CASA-1000” - megvalósításában. Figyelemre méltó, hogy az ország Kazahsztán, Üzbegisztán, Kirgizisztán mellett Afganisztánnak is szállít villamosenergiát, egészen a mai napig, az ott kialakult politikai- és gazdasági bizonytalanságok ellenére. Tádzsikisztán gazdaságának fontos részét képezi a villamosenergia-export, amely az ország teljes exportvolumenének 5,8%-át teszi ki. A köztársaság azonban szezonális kihívásokkal néz szembe energiaellátásában, különösen az őszi-téli hónapokban, amikor a belső kereslet megugrik. Ennek eredményeként a villamosenergia-export ebben az időszakban jelentősen lecsökken, és csak kisebb mennyiséget exportálnak Afganisztánba, hogy fenntartsák a belföldi infrastrukturális igényeket. Ennek ellenére Tádzsikisztán vidéki területei továbbra is energiaellátási problémákkal küzdenek. 2024 szeptembere óta ezeken a területeken (különösen hegyi Badahsán régióban) ütemezett áramszolgáltatás működik, reggel 3 órán át, este 5 órán át kapják az áramot. Ennek oka a nagy téli igény és az elektromos hálózat korlátozott kapacitása. **Néhány szomszédjával ellentétben a köztársaság nem rendelkezik bizonyított olaj- vagy földgáztartalékokkal.**

A köztársaság területén több mint 600 ritka- és nemesfém lelőhelyet azonosítottak és tártak fel, amelyek részben ipari fejlesztésre vannak előkészítve. Ma mintegy 100 lelőhely van használatban, ahol mintegy 40féle ásványi anyagot bányásznak: arany, ezüst, réz, cink, ólom, bizmut, molibdén, volfrám, antimon, higany, ón, urán, vas, mangán, magnézium, drágakövek és féldrágakövek. Az országban található a Koni Mansur bánya **a világ 2. legnagyobb ezüstlelőhelye, amelynek tartalékai több mint 56 ezer tonnát tesznek ki.** Tádzsikisztán fontos geopolitikai elhelyezkedése, egyedülálló természeti erőforrásai, a fiatal munkaerő-tartalékok

KÜLGAZDASÁGI ÉS KÜLÜGYMINISZTERIUM

biztosítása – az átlagéletkor 23 év - és a pozitív demográfiai dinamika tehát az ország versenyelőnyei és egyben a további gazdasági növekedés alapja. Ugyanakkor a Tádzsik Köztársaság potenciáljának hatékony kihasználása jelentős beruházásokat és új technológiák bevezetését igényli a nemzetgazdaság kiemelt ágazataiban.

Az áruexport 2023-ban 2 milliárd 448,8 millió dollárt tett ki, ami 14,3%-kal több, mint 2022-ben.

Az ország exportszerkezetében jelentős a nemesfémek aránya - 46,6%, az ásványi anyagok - 15,4%, a pamut és az abból készült termékek - 10,2%, az elsődleges alumínium és az abból készült termékek - 6,1%, az elektromos energia - 5,5%, fél nemesfémek (antimon) - 4,4%, mezőgazdasági termékek - 1,9%, elektromos berendezések - 1,4%, cement - 1,4%, különféle ruházati termékek - 1,6% ill. szerves vegyi termékek - 1%, valamint ólom és abból készült termékek, vasfémek és egyéb áruk.

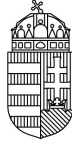
Tádzsikisztán fontosabb exportpartnerei: Kína, Svájc, Kazahsztán, Üzbegisztán, Oroszország, Törökország, Irán, Afganisztán.

2023-ban az import elérte az 5 milliárd 880,1 millió dollárt, ami 13,8%-kal több, mint 2022-ben.

Az ország importjának szerkezetében a fogyasztásra szánt élelmiszerek aránya 7,4%, a feldolgozásra szánt élelmiszerek aránya 11%, a gépjárművek 12,8%, a kőolajtermékek - 11,3%, a technológiai berendezések - 8,5%, a vasfémek - 5,8%, az elektromos járművek és berendezések - 4,2%, fa és abból készült termékek - 4,2%, cseppfolyósított gáz - 3,1%, polimer termékek - 3%, vas fémtermékek - 2,3%, szerves kémiai termékek - 2,1%, repülőgépek - 1,6%, gyógyszeripari termékek - 1,6%, alumínium-oxid - 1,3%, műtrágyák - 1,1%.

Tádzsikisztán fontosabb importpartnerei: Oroszország, Kína, Kazahsztán, Üzbegisztán, Irán, Törökország.

A Tádzsik Köztársaság kormánya megteremtette a szükséges feltételeket a **külföldi befektetések** vonzásához és a nemzetközi kereskedelem bővítéséhez. Az ország jogszabályai jelentős előnyöket és széles körű jogi garanciákat biztosítanak a vállalkozások és a befektetések védelmében. A tőke bevonásának egyik kulcsmechanizmusa az ország befektetési lehetőségeinek bemutatása a nemzetközi szinten. A cél érdekében 2024 első felében nyolc befektetési üzleti fórumot szerveztek. **Mindezek ellenére Tádzsikisztán gazdaságában a befektetések jelentős része (több mint 40%) még mindig az állami költségvetésből érkezik**, ellentétben a régió többi országával, ahol a külföldi magántőke aránya dominál. Az állami tulajdonú vállalatok jelentős befolyást gyakorolnak Tádzsikisztán

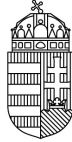
KÜLGAZDASÁGI ÉS KÜLÜGYMINISZTERIUM

gazdaságára. **Az állami vállalatok elnökei gyakran politikailag exponált személyek, akik közvetlen kapcsolatban állnak a kormánnyal.** A több mint 1000 bejegyzett, többségi állami tulajdonban lévő társaság kiemelkedő pozíciókkal rendelkezik olyan kulcsfontosságú ágazatokban, mint a bányászat, az energia és a távközlés a 10 legnagyobb állami vállalat birtokolja az összes állami vagyon 97%-át. A legtöbb ilyen cég azonban veszteséges még úgy is, hogy a Tádzsik kormány „leírta” az állami tulajdonban lévő kommunikációs szolgáltatók adótervezéseit, valamint az azokra vonatkozó bírságokat és kamatokat, amelyek teljes összege mintegy 135 millió somoni (12,7 millió dollár) volt. Tádzsikisztán Állami Beruházási és Állami Vagyonkezelési Bizottsága szerint Kína 3,845 milliárd dollárt fektetett be az ország gazdaságába 2007 és 2023 között. Ennek az összegnek mintegy 70 százaléka (2,6 milliárd dollár) közvetlen befektetés. Ezen időszak alatt Oroszország 1,851 milliárd dollárt fektetett be, őket követi Kazahsztán - 1,209 milliárd dollárral és az Egyesült Államok - 808 millió dollárnyi befektetéssel.

A kínai beruházások elsősorban útépitésre, az építőipar fejlesztésére, geológiai és bányászati feltárássra, technológiai berendezések telepítésére, ipari ágazatokra terjednek ki. Kína olyan infrastrukturális projekteken is részt vesz, mint az autópályák, alagutak és elektromos távvezetékek építése és telepítése. A stratégiai jelentőségű Dusanbe-Chanák, Dusanbe-Kulob, Dusanbe-Tursunzade utak, az észak-déli irányú nagyfeszültségű vezeték, valamint a Shahrstan, Dusti, Khatlon és Ozodi alagutak kínai cégek részvételével és forrásaival épültek. **Jelenleg több mint 600 kínai vállalat működik Tádzsikisztánban,** amelyek többsége arany-, ezüst-, rézbányászattal, építőanyag- és cementgyártással foglalkozik. Három cementiparban működő kínai cég állítja elő Tádzsikisztán összes felhasznált vagy értékesített cement készletének 85 százalékát. A kínai befektetőknek köszönhetően a köztársaság Közép-Ázsia legnagyobb cementexportőrévé vált. A kínai vállalatok fontos szerepet játszanak Tádzsikisztán gazdaságának stratégiai ágazataiban, és nagy adófizetők: az ország négy legnagyobb adófizetője közül három kínai tőkével rendelkező vállalat.

Tádzsikisztánban kiemelt figyelmet fordítanak a zöld befektetések vonzására. A jelenlegi globális trendek megkövetelik, hogy a beruházások környezettudatosak legyenek, azaz prioritást élvezzenek azok a projektek, amelyek hozzájárulnak a zöld gazdaság fejlesztéséhez. Egy másik terület, amely további befektetéseket hozhat Tádzsikisztánba, az ásványkitermelés. Az ásványfeldolgozó beruházások ösztönzése érdekében az állam támogatja a termelőket a „zöld tanúsítványok” megszerzésére.

Főbb mutatók

KÜLGAZDASÁGI ÉS KÜLÜGYMINISZTERIUM

Tádzsikisztán jelentős ellenálló képességet mutatott a tartós geopolitikai kihívásokkal szemben. A gazdaság továbbra is erőteljes növekedést és alacsony inflációt mutat 2024-ben az elhúzódó globális és regionális geopolitikai feszültségek ellenére.

	2022	2023	2024
GDP (milliárd USD)	10,49	11,86	12,99
Gazdasági növekedés (%)	8	8,3	8,2
Infláció (%)	6,6	3,6	4,54
Munkanélküliségi ráta (%)	7	6,9	6,2
Átlagjövedelem (USD)	176	196	243

Az adóbevételek aránya az ország összes költségvetési bevételéből megközelítőleg 65%-ot tett ki. 2022. január 1-től új adótörvény lépett életbe, amely egyes adókra kedvezőbb kulcsokat határoz meg. Például a költségvetés adóbevételeinek több mint 40 százalékát kitevő általános áfakulcs 18 százalékról 15 százalékra, **2024. január 1-jétől pedig 14 százalékra csökkent.** A statisztikai hivatal adatai szerint 2024 első három negyedében az adók aránya a GDP szerkezetében 10,3%, az adók gazdasági növekedésre gyakorolt hatása 0,9% volt. A 2025-ös költségvetésben több mint 31,8 milliárd somoni adóbevételt terveznek, ami az összes költségvetési bevétel több mint 64%-a.

Leendő befektetők részére

Tádzsikisztán kormánya nyilvános nyilatkozataiban következetesen nagyobb nyugati befektetésekre törekszik magánvállalkozásaiba. A kormány nyilvánosan elismeri a magánszektor szerepét az innováció és az iparosítás előmozdításában. A gyakorlatban azonban a kormány az állami irányítású befektetéseket részesíti előnyben, és olyan külső hiteletet keres, amelyek legtöbbször a Kínából és Oroszországból érkeztek. Tádzsikisztán befektetési törvénye egyenlő jogokat garantál mind a helyi, mind a külföldi befektetők számára. Külföldi cégek szerezhetnek eszközöket, beleértve részvényeket és egyéb értékpapírokat, valamint földbérleti és ásványhasználati jogokat. Külföldi cégek is gyakorolhatnak tulajdonjogot, amely megilleti őket, akár önállóan, akár más tádzsik cégekkel és Tádzsikisztán állampolgáraival megosztva. Tádzsikisztán jelenlegi nemzetközi megállapodásainak többsége a legnagyobb kedvezményes státuszt biztosítja.

Tádzsikisztán jogszabályai formálisan nem diszkriminálják a külföldi befektetőket azzal, hogy tiltják, korlátozzák vagy feltételekhez kötik a külföldi befektetéseket. A működési- és egyéb engedélyek megszerzéséhez azonban egy külföldi befektetőnek bonyolult, nehézkes és gyakran korrupt bürokratikus rendszerben kell eligazodnia. A gyakorlatban a külföldi cégek bürokratikus vagy adminisztratív akadályokba ütközhetnek jogaik gyakorlása során. Ez az e-

KÜLGAZDASÁGI ÉS KÜLÜGYMINISZTERIUM

kereskedelmi eszközök bevezetése és az elektronikusan lebonyolított egyablakos regisztrációs eljárások révén fokozatosan könnyebbé válik, de ezeknek a gyakorlatoknak a megvalósítása lassú és egyenetlen.

A befektetések ösztönzéséért több tádzsik kormányhivatal is felelős. Az Állami Beruházási és Állami Vagyonkezelési Bizottság (<https://investcom.tj>) megkönnyíti a cégalapítást és a könnyebb eligazodást a gyakran bürokratikus és nehézkes ügyintézés során. E mellett az Állami Beruházási és Állami Vagyonkezelési Bizottsághoz tartozó TajInvest állami vállalat felelős azért, hogy befektetéseket vonzzon Tádzsikisztánba. <https://www.tajinvest.tj>). Bár az adományozók által támogatott Konzultatív Tanács a befektetési klíma javításával <https://investmentcouncil.tj/en/>) formális teret biztosít a párbeszédhez, a befektetők továbbra is azt állítják, hogy a kormányhoz intézett panaszok figyelmen kívül maradnak. A kormány 2022-2023-ban felgyorsította erőfeszítéseit, hogy külföldi cégeket vonzzon ásványkitermelési és -finomító ágazatába.

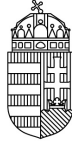
Nincsenek korlátozások a cégek külföldi tulajdonlására vagy ellenőrzésére, és nincsenek olyan ágazatspecifikus korlátozások sem, amelyek diszkriminálják a piacra jutást. A helyi törvények minden föld- és altalajforrást kizárólag az állam tulajdonának tekintenek, bár folynak a kezdeti erőfeszítések a magánföldpiac létrehozására.

A tádzsik üzleti kultúrában általában nem tartják optimálisnak egy vitás eset bíróság elé terjesztését. Ehelyett a vállalkozások gyakran megpróbálják megoldani az ügyeket, mielőtt bírósághoz fordulnának. Összességében elmondható, hogy a vállalkozások többségében nincs bizalom a bírósági rendszerben, mivel azt korruptnak és kizárólag az állam érdekeit szolgálónak tartják.

Gazdasági kilátások 2025-re

Az infláció és a devizaárfolyamok ingadozása nagyrészt kívül esik a kormány ellenőrzésén, de szélesebb körű politikai és geopolitikai tényezők jelentősen befolyásolják azokat. A globális élelmiszer- és energiaárak ingadozásának szintén jelentős hatása van, mivel ezeket az ország nagyrészt importból fedezi. A külső adósság visszaszorítása érdekében Tádzsikisztán szigorú fiskális politikát hajtott végre. Ennek következtében a világjárvány okozta ingatag világgazdasági körülmények között Tádzsikisztán külső GDP arányos államadóssága a 2019-es 43%-ról 2024-re 30,2%-ra csökkent és várható, hogy ez a csökkenő tendencia az előttünk álló időszakban tovább folytatódik.

A gazdasági növekedés vélhetően tartósan magas lesz (7-9%), megelőzve a régiós vetélytársakat, a növekedés felzárkózó jellege és a hazautalások által vezérelt lakossági

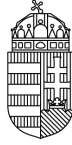
KÜLGAZDASÁGI ÉS KÜLÜGYMINISZTERIUM

költségek okán, amelyek azonban igen érzékenyek a külső behatásokkal szemben. Jelenleg mintegy 1,6 millió tádzsik munkavállaló él és dolgozik Oroszországban, az ő hazautalásaik 2024-ben a tádzsik GDP 40 százalékát adták. **Az állandó költségvetési megszorításokkal és csak csekély adóbevétellel rendelkező tádzsik kormány számára a hazautalások másodlagos társadalombiztosítási hálót biztosítottak az elmúlt években. A kormány adóbevételei alacsonyak, ezeknek a bevételeknek túlnyomó hányada továbbra is a gyapot-, arany- és alumíniumágazat teljesítményétől függ.** A kormány valószínűleg a következő esztendőben is a szigorú fiskális politikára és a nemzetközi segélyekre támaszkodik majd, hogy megfeleljen bizonyos támogatási kötelezettségeinek, különösen a szociális- és az oktatási szektorban. Ha az egyre szigorodó oroszországi migránspolitika eredményeként tovább csökken a kiadható munkavállalási engedélyek száma az alighanem jelentős gazdasági visszaesést és szociális feszültséggel fenyegető helyzetet idézne elő. A munkaerőpiac rugalmatlansága miatt a köztársaságban nehézségekbe ütközne a hazatérő oroszországi, tádzsik munkavállalók integrálása.

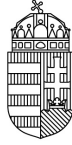
Magyarország külgazdasági attaséja Almatiban:

Kovács Tibor István

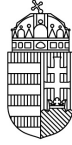
- Email: tibor.kovacs@mfa.gov.hu
- Mobil telefonszám: + 7 775 986 7167

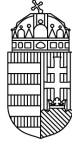
KÜLGAZDASÁGI ÉS KÜLÜGYMINISZTERIUM

KÜLGAZDASÁGI ÉS KÜLÜGYMINISZTERIUM

KÜLGAZDASÁGI ÉS KÜLÜGYMINISZTERIUM

KÜLGAZDASÁGI ÉS KÜLÜGYMINISZTERIUM